

Nr 60

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av ett statligt aktiebolag för konsultverksamhet på rationaliseringsområdet; given Stockholms slott den 7 mars 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett statligt aktiebolag skall inrättas för konsultverksamhet på rationaliseringsområdet. Förslaget syftar till att skapa en organisation som kan tillgodose statsförvaltningens ökade behov av rationaliseringsexpertis. Konsultbolaget skall drivas på affärsmässiga grunder och i konkurrens med andra konsultföretag. Till aktieteckning i bolaget föreslås ett anslag av 600 000 kr.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
7 mars 1969.*

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *inrättande av ett statligt aktiebolag för konsultverksamhet på rationaliseringsområdet* och anför.

Statskontoret har föreslagit att ett statligt aktiebolag skall inrättas för konsultverksamhet på rationaliseringsområdet. Förslaget har föranletts av det ökade behovet av rationaliseringsexpertis inom statsförvaltningen.

Efter remiss har yttranden över förslaget avgetts av försvarets fabriksverk, försvarets rationaliseringsinstitut, sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (SPRI), statistiska centralbyrån, statens vattenfallsverk, Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB), Svenska Utvecklingsaktiebolaget, Landsorganisationen i Sverige (LÖ), TCO:s Statstjänstemannasektion (TCO-S) och Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO). Synpunkter på förslaget har vidare lämnats av statskontorets tjänstemannaförening samt av tjänstemannaföreningen och SACO-klubben vid statistiska centralbyrån.

Den statliga rationaliseringsverksamhetens nuvarande organisation

Rationaliseringsarbetet hos myndigheterna

Rationalisering ingår som ett normalt led i den löpande förvaltningsverksamheten. Det primära ansvaret för rationaliseringsarbetet inom statsförvaltningen vilar således på de enskilda myndigheterna. Varje chef svarar för rationaliseringen inom sitt verksamhetsområde. Han har härvid ofta bistånd av särskild rationaliseringspersonal. Enligt 6 § allmänna verksstadgan den 3 december 1965 (nr 600) skall myndighets chef se till att en eller flera tjänstemän utses att som organisationsföredragande ägna särskild

uppmärksamhet åt verkets rationalisering. Vid flertalet av de större myndigheterna finns särskilda organisations- eller rationaliseringsenheter. Vissa myndigheter, t. ex. statens järnvägar, postverket, televerket och vägverket, har betydande resurser för rationaliseringsverksamheten.

Statskontoret

Statskontoret är central förvaltningsmyndighet för rationaliseringsverksamheten inom statsförvaltningen i den mån denna uppgift inte ankommer på annan myndighet (prop. 1960: 126, SU 107, rskr 282). I verkets uppgifter ingår bl. a. att ta initiativ till och utföra rationaliseringsundersökningar, att svara för samordning av den statliga rationaliseringsverksamheten, att utbilda personal för rationaliseringsverksamhet och att genom rådgivning verka för förenklingar och kostnadsbesparingar inom statsförvaltningen. Verket svarar vidare för samordning i fråga om anskaffning och utnyttjande av datamaskiner inom statsförvaltningen samt förvaltar statens datamaskinfond.

Huvuddelen av statskontorets rationaliseringsverksamhet avser rationaliseringsundersökningar som sker på uppdrag av Kungl. Maj:t eller som tillkommit genom statskontorets egna initiativ. Som konsult kan statskontoret också ställa expertis till förfogande för rationaliseringsundersökningar efter framställningar från myndigheter eller kommittéer.

Statskontoret fick sin nuvarande organisation år 1965 (prop. 1965: 42, SU 91, rskr 224). Verket har för sina rationaliseringsuppgifter fyra utredningsavdelningar, en planerings- och utbildningsavdelning och en administrativ byrå. Antalet anställda uppgår till omkring 200, varav drygt hälften är direkt sysselsatta med rationaliseringsarbete som projektledare, utredare eller utredningsassistenter.

Försvarets rationaliseringsinstitut

Försvarets rationaliseringsinstitut inrättades den 1 juli 1968 (prop. 1968: 35, SU 94, rskr 217). Institutet är central förvaltningsmyndighet för rationaliseringen inom den del av statsförvaltningen som hör till försvarsdepartementet. Inom sitt verksamhetsområde har institutet i stort sett samma arbetsuppgifter som statskontoret har beträffande statsförvaltningen i övrigt. Antalet anställda uppgår till ett 50-tal, varav drygt 40 utgör lednings- eller utredningspersonal.

Riksrevisionsverket

Nära anknytning till rationaliseringsverksamheten har också riksrevisionsverket. Detta verk är central myndighet för den statliga redovisnings- och revisionsverksamheten. I denna verksamhet ingår såsom ett väsentligt led förvaltningsrevision, som avser granskning och bedömning av ändamålsenligheten och effektiviteten i myndigheternas verksamhet. Riksrevisionsverket omorganiseras successivt enligt riktlinjer som riksdagen har godkänt (prop. 1967: 79, SU 82, rskr 194).

Andra rationaliseringsorgan m. m.

Vissa organ har tillkommit för att bedriva rationalisering inom ett begränsat verksamhetsområde. Sålunda finns inom exekutionsväsendet tills vidare en särskild nämnd, *exekutionsväsendets organisationsnämnd*. Denna har vissa rådgivande och samordnande uppgifter, bl. a. i fråga om införande av automatisk databehandling (ADB). Inom nämnden arbetar ett 10-tal personer.

Staten svarar tillsammans med andra intressenter för vissa rationaliseringsorgan. Sålunda bidrar staten till kostnaderna för driften av *Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut* (SPRI) (prop. 1967: 68, SU 105, rskr 251). Institutet har till uppgift att främja, samordna och medverka i planerings- och rationaliseringsverksamhet inom hälso- och sjukvården samt socialvården. Vidare lämnar staten bidrag till bl. a. *Institutet för storhushållens rationalisering* (prop. 1966: 72, SU 106, rskr 237). Detta institut har till huvudsaklig uppgift att främja och samordna sådan rationaliserings- och utvecklingsverksamhet som väsentligt kan bidra till att höja produktiviteten inom storhushållen.

Rationaliseringsfrågor kan också behandlas av kommittéer eller andra tillfälliga organ. Såsom exempel på sådana organ, som f. n. arbetar, kan nämnas *centralnämnden för fastighetsdata*, som svarar för en omläggning av fastighetsregistreringen, och *samarbetsorganet för ADB inom rättsväsendet*, som skall utveckla och samordna ADB-tillämpningen inom polisväsendet, domstolarna, kriminalvården och angränsande områden.

Statskontorets förslag

Behovet av en statlig konsultorganisation

Som en *allmän bakgrund* till sitt förslag konstaterar statskontoret att en ständigt växande del av produktionsapparaten tas i anspråk för kontorsarbete. Man kan räkna med att om något år lika många anställda kommer att sysselsättas med produktion av tjänster som med produktion av varor.

Den offentliga sektorn, som f. n. sysselsätter över 500 000 personer, uppvisar den starkaste expansionen inom det tjänsteproducerande området.

Den genomsnittliga produktiviteten per arbetstagare inom kontorsarbete anses i regel inte ha stigit lika snabbt som produktiviteten inom fabriks- och verkstadsarbete. I debatten om produktionsprocessens fortgående omvandling och den ekonomiska utvecklingen över huvud taget har därför frågan om rationalisering på det administrativa området kommit att framstå som alltmera betydelsefull. Detta gäller med samma styrka inom den offentliga sektorn som inom det enskilda näringslivet.

Datateknikens utveckling under de senaste åren har skapat effektiva hjälpmedel för rationalisering av kontorsarbetet. Framstegen på ADB-området har emellertid inte endast inneburit att man fått tekniska möjligheter att mekanisera och automatisera informationsbehandlingen. När ADB införs i en organisation, framtvings vanligtvis ingående studier av och förändringar i andra delar av organisationen än de som direkt berörs av ADB-systemet. Introducerandet av ADB stimulerar därför ofta den administrativa rationaliseringen inom organisationen i dess helhet. Den s. k. tredje generationens datamaskiner, som gör det möjligt att utveckla stora och integrerade system för informationsbehandling, förstärker kravet på en effektiv samordning av rationalisering med ADB och annan administrativ rationalisering.

När det gäller *utvecklingstendenserna* på rationaliseringsområdet framhåller statskontoret att verkets insatser som konsult åt statliga myndigheter på senare tid alltmer har reducerats för att ge plats för större undersökningar av funktionell-horisontell natur. Detta är en följd av de växande kraven på samordningsinsatser av statskontoret och av att statskontorets verksamhet medvetet har styrts mot mer ambitiösa mål.

Samtidigt som statskontorets möjligheter att tillgodose de enskilda myndigheternas konsultbehov sålunda har avtagit, har behoven av rationaliseringsexpertis ständigt stegrats hos myndigheterna. Till stor del beror detta på ADB-teknikens utveckling. Myndigheterna har för att förstärka sina egna rationaliseringsresurser i ökad utsträckning hänvisats till att anlita utomstående konsulter. Sådana engageras dels direkt av myndigheterna, dels genom förmedling av statskontoret. I sistnämnda fall svarar statskontoret ibland också för kostnaderna för konsultinsatserna och för övervakningen av konsulternas arbete.

Statskontoret konstaterar att ADB-metodiken numera är väl etablerad som ett av flera hjälpmedel i rationaliseringsarbetet. Datamaskintekniken är inne i ett mycket dynamiskt utvecklingsskede. Utvecklingen kommer att ställa växande anspråk på statskontoret som expertorgan med uppgift att formulera riktlinjer för den administrativa rationaliseringsverksamheten på längre sikt inom statsförvaltningen. Tendenserna pekar alltså på en förskjutning i statskontorets framtida verksamhet mot ett allt starkare enga-

gemang i utvecklingsfrågor inom rationaliseringsområdet. Vidare kommer verkets samordningsfunktioner liksom initieringen av rationaliseringsåtgärder att behöva ges större tyngd.

Beträffande tendenserna inom myndigheternas rationaliseringsverksamhet anser statskontoret att man under senare år har kunnat iaktta en ökad rationaliseringsaktivitet. Som ett uttryck för ökande »datamognad» påpekas att integrerade lösningar för hela administrativa processer blir allt vanligare. Den ökade aktiviteten hos myndigheterna har också medfört större efterfrågan på experter. Rationaliseringsverksamheten kommer enligt statskontorets uppfattning att stimuleras ytterligare när programbudgetering genomförs.

Enligt statskontorets bedömning kan de angivna utvecklingstendenserna väntas leda till en ökad efterfrågan på rationaliseringsexpertis inom statsförvaltningen. Behovet av specialister varierar emellertid från tid till annan både kvantitativt och i fråga om arten av fackkunskap. Det tillgodoses därför bäst genom tillfälligt engagemang av konsulter.

Statskontoret diskuterar härefter de krav på en konsultorganisation som bör ställas. Verket konstaterar att programbudgeteringens principer förutsätter att myndigheterna betalar för de konsulttjänster som de utnyttjar. Därigenom kommer rationaliseringsprojekten att ägnas en kostnadsmedveten analys från uppdragsgivarnas sida.

Systemet med full kostnadstäckning för konsultinsatsen syftar ytterst till att skapa en grundval för värderingen av utförda prestationer. Det blir meningsfullt endast om de projektansvariga myndigheterna får full frihet att välja konsulter i varje särskilt fall. Om konsultorganisationen således bör verka i konkurrens med andra jämförbara organisationer på marknaden, finner statskontoret det konsekvent att den får tillämpa marknadsmässig lönesättning.

När rationaliseringsprojekten kräver insatser av konsulter som komplement till myndigheternas egna personalresurser, är det mestadels fråga om kvalificerad expertis inom ett bestämt område av den administrativa rationaliseringen. Det är väsentligt att denna expertis är väl insatt i statsförvaltningens förhållanden och arbetssätt. Oproportionerligt lång tid går ofta åt, innan utifrån tillkallade konsulter har skaffat sig nödvändiga kunskaper om den miljö som rationaliseringsprojektet skall utvecklas i. Dessa nackdelar skulle reduceras och konsultkostnaderna minskas, om statsförvaltningens behov av specialister på administrativ rationalisering kunde tillgodoses genom en särskild konsultorganisation, som hade erfarenhet av den offentliga förvaltningens arbetssätt och god kännedom om dess särdrag.

Statskontoret påpekar emellertid, att bristerna hos konsultföretagen i fråga om kunskaper om den offentliga förvaltningen bör ställas mot den högre innovationsgrad i fråga om administrativ rationaliseringsmetodik som följer med anlitaandet av flera konsultföretag. I vad mån miljökunskapen

eller innovationsgraden skall vara utslagsgivande vid valet av konsultorganisation bör avgöras av respektive myndighet i det enskilda fallet.

Statskontoret kommer till slutsatsen att en särskild konsultorganisation är motiverad. Denna bör speciellt inriktas på offentlig förvaltning. Den bör utformas som ett statligt organ.

Konsultorganets uppgifter och omfattning

När det gäller det föreslagna *konsultorganets uppgifter* framhåller statskontoret, att verkets nuvarande konsultverksamhet gäller utformning av ADB-system och programmeringsuppgifter i samband därmed. Därtill kommer olika slag av utredningar som avser kontorsrationalisering och kontorsteknik.

För verksamheten anlitas i växande utsträckning utomstående konsulter. En del av dessa konsulter är engagerade i projekt som direkt leds av statskontoret, medan andra är verksamma hos olika myndigheter och står under ledning av dessa. ADB-projekten är i många fall uppdelade mellan flera organisatoriska enheter. Medan systemutformningen och ibland även projektledningen för en myndighets räkning kan handhas av statskontoret, kan programmeringsansvaret ofta överlämnas till statistiska centralbyråns datamaskincentral.

I framtiden bör man undvika en sådan splittring i projektansvaret. Konsultorganets uppgifter bör därför omfatta de olika specialistfunktioner som ingår i projektuppbyggnaden. Det bör alltså ha både systemspecialister och programmerare.

Statskontoret anför även andra skäl för att både system- och programmeringsfunktioner bör ingå i konsultorganets uppgifter. Det kan förutsättas att konsultorganet i många fall kommer att åta sig uppdrag som leder till bearbetningar i uppdragsgivarens egen datamaskinanläggning eller på en servicebyråanläggning. Det skulle inte vara rationellt att i sådana fall anlita datamaskincentralens programmeringspersonal, särskilt som det därvid också kan bli fråga om programmering för andra maskinsystem än sådana som ingår i centralens driftorganisation. Det är vidare eftersträvanvärt från arbetsteknisk synpunkt att integrera system- och programmeringsfunktionerna. Även med hänsyn härtill är det mest ändamålsenligt att låta programmering ingå i konsultorganets uppgifter.

Den föreslagna inriktningen av uppgifterna berör således det system- och programmeringsarbete som f. n. utförs inom statistiska centralbyråns datamaskincentral. I denna verksamhet kan man särskilja dels uppgifter avseende statistikproduktion och register som är av primärt intresse för statistikproduktionen, dels uppgifter avseende övriga områden av administrativ databehandling. Den förra kategorin av arbetsuppgifter förutsätts ligga utanför konsultorganets verksamhetsområde och berörs därför inte av stats-

kontorets förslag. Den senare kategorin av arbetsuppgifter är delvis av samma slag som ingår i statskontorets konsultverksamhet. Dessa uppgifter bör enligt statskontoret successivt föras över till konsultorganet.

Statskontoret anser alltså att tyngdpunkten i konsultorganets uppgifter bör ligga på system- och programmeringsarbete för ADB samt sådan allmän kontorsrationalisering som är en direkt följd därav. På längre sikt bör konsultorganet kunna utvidga sin verksamhet till andra sektorer av administrativ rationalisering. Inom vilka nya områden som det bör expandera och i vilken takt detta bör ske får bestämmas uteslutande av myndigheternas efterfrågan på expertis och deras benägenhet att utnyttja konsultorganet.

Beträffande *omfattningen av konsultorganet* föreslår statskontoret att verkets nuvarande konsultverksamhet får bilda stommen i organisationen. Till denna bör dessutom föras över huvuddelen av den programmering som f. n. utförs av datamaskincentralen för sådana projekt som i fråga om systemkonstruktionen handhas av statskontoret. Konsultorganet bör också överta de uppgifter rörande systemutformning som f. n. ankommer på datamaskincentralen, vars verksamhet på detta område är av ungefär samma art som statskontorets konsultverksamhet. Häri innefattas inte sådana statistiska systemkonstruktioner och bearbetningar som centralbyrån har ansvar för antingen som huvudman för verksamheten eller som centralt samordnings- och serviceorgan på statistikens område. Det förutsätts att konsultorganet i erforderlig utsträckning samarbetar med centralbyrån.

Statskontoret understryker, att konsultorganet bör hävda sin ställning i kraft av sin kompetens och inte genom att myndigheterna åläggs att utnyttja det. Konsultorganets miljökännedom kan ge det ett naturligt försteg i konkurrensen. Om det får möjligheter att uppträda marknadsmissigt, räknar statskontoret med en ökande efterfrågan på dess tjänster.

Enligt en försiktig bedömning finner statskontoret att de centrala statliga myndigheternas utgifter för konsulttjänster inom det föreslagna verksamhetsområdet kan beräknas till ca 10 milj. kr. för budgetåret 1969/70 eller, uttryckt i personalbehov, ca 100 årsarbetskrafter. Om man räknar med statsförvaltningen i dess helhet blir volymen väsentligt större.

Det föreslagna konsultorganet kan inte tillgodose statsförvaltningens totala efterfrågan på konsulter. Strävan bör enligt statskontoret i första hand vara att åstadkomma en stabil grundval för senare expansion i mån av behov beroende på det förtroende konsultorganet förvärvar hos uppdragsgivarna. Statskontoret utgår från att organisationen under det första verksamhetsåret bör byggas ut till att omfatta ca 50 konsulter för att därefter successivt kunna utökas med samma antal.

Organisation m. m.

Statskontoret har övervägt om det föreslagna konsultorganet skall knytas till någon existerande myndighet eller organiseras som ett fristående organ. I sistnämnda fall tänker man sig ett *statligt aktiebolag*.

Statskontoret anser att det växande behovet av rationaliseringskonsulter i och för sig kan tillgodoses genom att verkets nuvarande resurser förstärks. Med hänsyn till att de uppgifter som verket har såsom central rationaliseringsmyndighet måste ges allt större tyngd finner statskontoret det emellertid troligt att konsultuppgifterna vid en prioritering mellan de båda verksamhetsgrenarna skulle få sekundär betydelse. Man pekar härvid på att det är verkets konsultfunktion som lättast kan ersättas genom att utomstående expertis anlitas för myndigheternas räkning.

Ett annat problem som uppkommer vid en sammanhållen organisation gäller finansieringen. Statskontoret förutsätter att en utbyggd konsultverksamhet finansieras genom ersättning från uppdragsgivarna. I en sammanhållen organisation är det svårt att särskilja kostnaderna för konsultverksamhet och övrig verksamhet. Även om svårigheterna inte får överdrivas, är det enligt statskontoret uppenbart, att misstankar alltid skulle kunna göras gällande att endera verksamhetsgrenen subventionerade den andra. Å andra sidan konstateras att den begränsade tillgången på rationaliseringsexpertis lättare kan utnyttjas optimalt i en sammanhållen organisation.

Om konsultorganisationen får fristående ställning uppkommer enligt statskontorets mening inte några allvarigare prioriteringsproblem. Någon sammanblandning av kostnader riskeras inte. Vidare tillgodoses behovet av flexibilitet hos de statliga rationaliseringsresurserna bäst på detta sätt. Konsultorganet bör därför ges en fristående ställning i förhållande till statskontoret.

En sådan organisationsform skapar enligt statskontoret förutsättningar för att verksamheten kan bedrivas i konkurrens och på lika villkor med enskilda konsultföretag. Myndigheterna kan välja mellan att anlita det statliga konsultorganet och att anlita andra företag. Avgörande för myndigheternas val i det enskilda fallet bör vara vederbörande konsultföretags specialitet, lämplighet, tillgängliga kapacitet, arvodesnivå m. m.

Det föreslagna konsultföretagets verksamhetsformer och finansiering bör så nära som möjligt överensstämja med vad som gäller för motsvarande enskilda företag. Vidare bör organisationen vara flexibel så att den snabbt kan anpassas till nya krav, t. ex. i fråga om organisation, personal och lönesystem. Företaget bör kunna erbjuda marknadsmässiga löner. Hänsyn bör härvid tas till avlöningsförmånerna för personal med motsvarande arbetsuppgifter inom den statliga förvaltningen.

Statskontoret finner det uppenbart att de bästa förutsättningarna för den erforderliga flexibiliteten i verksamheten och för den önskvärda konkur-

renskraften och effektiviteten uppnås om företaget organiseras som aktiebolag.

Bolagets uppgifter skall vara att genomföra rationaliseringsutredningar på uppdrag av i första hand statliga myndigheter. Det skall också kunna åta sig uppdrag för andra såväl offentliga som enskilda beställare, i den mån detta är lämpligt för att åstadkomma en jämn uppdragsbeläggning eller tillföra bolaget ökade kunskaper inom dess arbetsområde.

Statskontoret anser att bolaget skall drivas i affärsmässiga former. Det skall sålunda kunna täcka sina kostnader, inklusive förräntning av insatt kapital, med ersättningar från uppdragsgivarna. Egentlig vinst förutsätts inte böra eftersträvas. Med hänsyn till behovet av att kunna täcka eventuella förluster på enstaka uppdrag bör dock debiterade ersättningar innefatta visst överskott. Även behovet av att kunna täcka utvecklingskostnader talar för att man kalkylerar med visst överskott.

Statskontoret räknar med att bolaget skall börja sin verksamhet den 1 juli 1969. *Bolagets organisation* bör till att börja med ges en relativt begränsad omfattning. Sedan verksamheten vunnit erforderlig stadga kan vissa icke-statistiska utredningar, som nu ankommer på statskontoret och statistiska centralbyråns datamaskincentral, komma att övertas av bolaget.

Bolagets styrelse bör bestå av minst sex ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöter och suppleanter utses av Kungl. Maj:t, som även förordnar ordförande och vice ordförande. Med hänsyn till behovet av att samordna bolagets verksamhet med statskontorets förutsätts att representanter för statskontoret ingår i styrelsen.

Vid bedömningen av det erforderliga *finansieringsbehovet* har statskontoret utgått från att genomsnittslönen för konsulterna kan uppskattas till ca 5 000 kr. per månad och lönebikostnaderna till 20 %. Debiteringen per konsult antas behöva utgöra ca 100 000 kr. per år. Med utgångspunkt i 50 verksamma konsulter beräknas det erforderliga genomsnittliga rörelsekapitalet till 1,7 milj. kr.

Bolaget föreslås få ett aktiekapital av 500 000 kr. Aktierna skall ägas av staten. De bör enligt statskontoret emitteras till en kurs av 120 %, så att bolaget omedelbart får en lagstadgad reservfond. En rörlig kredit om 2 milj. kr. föreslås få upptas hos riksgäldskontoret. Om ytterligare medel behövs för finansieringen bör den allmänna kreditmarknaden anlitas.

Remissyttrandena

Allmänna synpunkter

Remissinstanserna har i regel begränsat sina yttranden till de frågor som rör statskontorets konkreta organisationsförslag, medan de mer allmänna delarna av utredningen i huvudsak lämnats utan kommentarer. Samtliga remissinstanser tillstyrker att ett statligt konsultorgan inrättas på rationa-

liseringsområdet. Flertalet ansluter sig också till förslaget att konsultorganet utformas som ett statligt aktiebolag.

Behovet av en statlig konsultorganisation

LO delar statskontorets bedömning att det administrativa området står inför en betydande rationaliseringsverksamhet, som kommer att beröra alla delar av samhället. Också *statistiska centralbyrån* bekräftar mot bakgrunden av egna erfarenheter det ökade behovet av rationaliseringsinsatser.

Utöver de skäl som statskontoret har anfört för den föreslagna konsultorganisationen framhåller *försvarets rationaliseringsinstitut*, att en koncentration av resurser till ett konsultföretag av den föreslagna storleken bör leda till större totaleffektivitet. Detta kan i förening med ökade möjligheter till insyn i verksamheten bidra till en för uppdragsgivarna gynnsammare utveckling av konsultmarknaden. Liknande synpunkter framförs av *SPRI*, som anser att en statlig konsultorganisation med de skisserade personalresurserna fyller ett stort behov vid en intensifiering av den administrativa rationaliseringen inom statsförvaltningen. Enligt *SPRI* kan konsultorganisationen verka som prisedare för konsultverksamheten inom den offentliga sektorn gentemot de privata konsultföretagen under kommande rationaliseringsperiod, då efterfrågan på konsulthjälp kan väntas stiga snabbare än tillgången.

Svenska Utvecklingsaktiebolaget finner det i princip välmotiverat med en konsultorganisation som har speciell inriktning på statsförvaltningens behov. Bolaget har observerat att det på senare tid har skett en viss koncentration till färre och större företag inom branschen och att därvid ett antal svenska konsultföretag förvärvats av i huvudsak utländska intressenter.

Konsultorganets uppgifter och omfattning

Konsultorganets uppgifter behandlas ingående av *statistiska centralbyrån*. Centralbyrån anser att ADB-funktionerna hos det föreslagna konsultorganet har fått en alltför dominerande plats och understryker angelägenheten av allt också kontorsrationaliseringen och andra delar av den administrativa rationaliseringen ges tillräcklig kapacitet.

Centralbyrån framhåller vidare att utnyttjandet av ADB är en central fråga i flertalet rationaliseringsutredningar som avser behandling av större informationsmängder. Utvecklingen går i riktning mot att system- och programmeringsarbetet organisatoriskt hålls samman med övriga delar av en rationaliseringsutredning. Centralbyrån finner det därför vara en fördel att den system- och programmeringsverksamhet, som nu handhas av centralbyråns datamaskinecentral och som inte hänför sig till statistik- och registerproduktion, förs över från centralbyrån till det nya konsultorganet. Hårtill kommer att system- och programmeringsservicen bör vara så utformad att den ger möjlighet till konkurrens inom den statliga förvaltningen mellan datamaskiner av olika märken. Från denna synpunkt är det en väsentlig

fördel att det föreslagna konsultorganet inte är anknutet till någon viss data-maskincentral.

Det sagda innebär dock inte att myndigheterna skall vara förhindrade att engagera egen personal för systemarbete och programmering. Tvärtom anser centralbyrån att alla myndigheter som utnyttjar ADB i sin verksamhet skall ha egen system- och programmeringspersonal, så snart arbetet är av sådan omfattning att det ger kontinuerlig sysselsättning för specialister av detta slag.

Centralbyrån godtar den föreslagna arbetsfördelningen mellan verket och det nya konsultorganet. Innebörden härav är att centralbyrån och inte konsultorganet skall fungera som serviceorgan för system- och programmeringsarbeten som avser statistikproduktion och register av väsentligt intresse för statistikproduktionen även då annan myndighet är huvudman. Centralbyrån anser det vidare vara av stor betydelse att verket får tillfälle att påverka även den del av rutinerna som gäller den administrativa verksamheten, eftersom utformningen av dessa kan vara av direkt betydelse för möjligheterna att utnyttja materialet för statistiska ändamål.

LKAB understryker betydelsen av samarbete mellan enskilt näringsliv och statlig verksamhet på rationaliseringsområdet. För att det önskvärda utbytet av erfarenheter skall komma till stånd är det enligt LKAB angeläget, dels att det statliga konsultföretaget får möjlighet att utföra uppdrag för enskilda uppdragsgivare, dels att enskilda konsultföretag också i fortsättningen kommer att utnyttjas inom statsförvaltningen.

Försvarets fabriksverk anser det väsentligt att konsultorganisationen i varje fall till en början koncentrerar sig på rationaliseringsuppgifter inom statsförvaltningen. Företaget bör inte inrikta sig på konsulttjänster inom den statliga industriella verksamheten annat än i mycket begränsad omfattning, t. ex. såsom rådgivare i ADB-frågor. Enligt fabriksverkets mening bör det nya företaget kunna göra väsentliga insatser för träning och utbildning av chefer vid de enskilda myndigheterna.

SPRI konstaterar att verksamhetsområdet för det föreslagna konsultorganet på ett tillfredsställande sätt är avgränsat mot SPRI:s konsultområde.

Beträffande konsultorganets omfattning understryker statistiska centralbyrån angelägenheten av att hela den system- och programmeringsverksamhet som inte hänför sig till statistik och registerproduktion förs över till konsultorganet i ett sammanhang. Om det skulle bedömas vara mindre lämpligt att till konsultorganet förlägga vissa av de projekt som sålunda enligt centralbyråns uppfattning bör föras över dit, bör ansvaret för dessa projekt och hela den personal som arbetar med dem i stället föras över till statskontoret. Om överföringen skall ske successivt bör en tidsplan fastställas.

Statens vattenfallsverk understryker att den trånga sektorn när det gäller utformningen av ADB-system och administrativ rationalisering i övrigt ut-

görs av tillgången på utbildad och erfaren personal. Ett nytt konsultföretag kan därför komma att medföra ett ytterligare tryck på befintliga personella resurser hos bl. a. affärsverken. Valtentfallsverket betonar att stor försiktighet bör iakttas vid dimensioneringen av konsultföretaget. Detta bör varken i inledningsskedet eller vid den successiva utbyggnaden ges större personalkapacitet än vad som motsvarar de uppdrag som med säkerhet kan påräknas genom uppdragsgivarnas fria val.

Försvarets fabriksverk framhåller att en snabb tillväxt av ett konsultföretag oflast medför att kvaliteten på konsultinsatserna sjunker. Kapaciteten bör därför byggas upp med största försiktighet. Fabriksverket bedömer rekryteringsfrågorna som ytterst väsentliga och anser att konsultorganet med fördel kan rekrytera en stor del av sin personal från industrin. Verket anser vidare att det nya organet måste vara öppet för ett samarbete med redan etablerade konsulter.

Organisation m. m.

Förslaget om att konsultorganet skall drivas som ett statligt aktiebolag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom statistiska centralbyrån och TCO-S.

Statistiska centralbyrån pekar på möjligheten att utforma konsultorganet enligt de principer som gäller för statistiska centralbyråns datamaskincentral och utredningsinstitut. Dessa enheter ingår i centralbyråns organisation men drivs helt affärsmässigt och med en från verket i övrigt fristående budget. Den föreslagna konsultverksamheten skulle på liknande sätt kunna inordnas i statskontoret. Med en sådan organisation skulle de nackdelar som statskontoret anför som de viktigaste motiven för en fristående organisation falla bort. Med denna lösning skulle även vissa administrativa funktioner kunna vara gemensamma för konsultorganisationen och statskontoret i övrigt, vilket möjliggör besparingar.

Centralbyrån befarar att det nya organet — om det ges aktiebolagsform — genom sina möjligheter till friare lönesättning kan få ett oberättigat övertag över andra statliga myndigheter som har behov av personal av likartat slag. Dit hör främst statistiska centralbyrån, som torde ha den mest omfattande verksamheten på databehandlingens område vid sidan av statskontoret. Centralbyrån anser det därför nödvändigt att sådana förutsättningar skapas att verket och andra myndigheter kan konkurrera med konsultorganet på lika villkor om denna personal.

TCO-S anser i likhet med centralbyrån att konsultorganet bör kunna organiseras på samma sätt som datamaskincentralen och utredningsinstitutet. Organisationen hävdar att det är möjligt att erbjuda personalen marknadsmässiga löner inom ramen för dagens statliga lönesystem. Genom att bibehålla det konventionella statliga lönesystemet skulle konsultorganet utan

vidlyftiga övergångsanordningar kunna knyta experter från andra myndigheter till sig. Garantier skulle enligt TCO-S kunna skapas för ett optimalt utnyttjande av den begränsade kader av experter, vilka genom sitt rationaliseringsarbete hos myndigheterna blivit väl insatta i statsförvaltningens förhållanden och arbetssätt.

Svenska Utvecklingsaktiebolaget konstaterar att statskontoret som skäl för bolagsformen bl. a. åberopat de bättre möjligheter som denna ger att till konsultorganet knyta kvalificerad personal. Detta överensstämmer med utvecklingsbolagets erfarenhet.

Utvecklingsbolaget anför vidare att utveckling av administrativa system och hjälpmedel är en av de sektorer som bolaget i enlighet med riksdagens beslut år 1968 bör prioritera. I konsekvens därmed har bolaget förvärvat ett nu helägt dotterbolag, Rationell Planering AB. Detta har sedan årsskiftet 1965/66 bedrivit konsultationsverksamhet beträffande främst nätverksplanering och programbudgetering för såväl enskilda som statliga kunders räkning. Utvecklingsbolaget har även behov för egen del att utnyttja detta företags tjänster. Utvecklingsbolaget fäster uppmärksamheten på att det sålunda existerar ett helstatligt bolag med till stor del den målsättning som anges i statskontorets förslag.

Statskontorets förslag när det gäller bolagets uppgifter godtas av remissinstanserna.

Försvarets fabriksverk understryker, att bolagets verksamhet från början bör inriktas mot sådana arbetsuppgifter där de största effektivitetsvinsterna kan uppnås. Verksamheten måste således planeras och prioriteras hårt. Verket betonar vidare att bolaget måste drivas med sådan lönsamhet att utrymme finns för bl. a. vidareutbildning av personal. Detta innebär att konsulttjänsterna måste debiteras till marknadsmässiga priser.

LKAB understryker vikten av att konsultbolaget kan bedriva sin verksamhet på i alla avseenden lika villkor med enskilda konsultföretag i branschen. Det statliga bolaget bör således eftersträva vinst. Liknande synpunkter förs fram av *SACO*.

Beträffande bolagets organisation föreslår *försvarets rationaliseringsinstitut* och *statistiska centralbyrån* att de skall bli representerade i bolagets styrelse. *Statskontorets tjänstemannaförening* framhåller intresset av att de anställda får utse egna representanter i styrelsen.

SPRI anser att behovet av insyn och samordning mellan konsultverksamheten och statskontorets långsiktiga centrala planerings- och utvecklingsarbete inte har tillgodosetts genom statskontorets förslag. Institutet förordar därför att en ledningsfunktion inrättas med uppgift att styra verksamheten mot gemensamma mål.

LO lägger en annan aspekt på samordningsfrågan och förutsätter att företaget får en med övriga statliga företag likartad behandling. Konsultföreta-

get bör således inordnas under det centrala förvaltningsbolag, som enligt LO bör bildas för att samordna de statliga aktiebolagen.

När det gäller bolagets finansiering anser försvarets rationaliseringsinstitut och statskontorets tjänstemannaförening att rörelsekapitalet har beräknats för lågt.

Departementschefen

Allmänna synpunkter

Standardutvecklingen i det svenska samhället har varit mycket snabb under hela efterkrigstiden. För att denna utveckling skall fortsätta är det väsentligt att våra resurser tillvaratas väl. Inte minst gäller detta inom den offentliga sektorn.

Som jag vid åtskilliga tillfällen har framhållit är utgiftstrycket på det statliga området mycket starkt även på längre sikt. Detta är fallet redan om nu gällande och allmänt accepterade målsättningar för den offentliga sektorn skulle kunna uppfyllas. Möjligheterna att tillgodose nya anspråk är begränsade. Utrymme för nya åtaganden måste därför till stor del åstadkommas genom att tillgängliga resurser utnyttjas effektivare. För att detta skall bli möjligt krävs en konsekvent och fortgående rationalisering av den offentliga verksamheten.

Under senare tid har rationaliseringen på det administrativa området fått allt större betydelse. Genom den tekniska utvecklingen har effektiva hjälpmedel tillkommit härför. Mest påfallande är givetvis den snabba utveckling som skett på ADB-området. Genom denna har rutinerna för bl. a. informationsbehandlingen i den statliga verksamheten radikalt förändrats. Jag vill här peka på hur ADB-tekniken tagits i anspråk t. ex. inom folkbokförings-, skatte- och uppbördsväsendet, för utbetalningar av löner och pensioner, för redovisning och revision, för statistik- och registreringsverksamhet och för förrådsredovisning av olika slag. Omfattande utvecklingsarbeten bedrivs också för att utnyttja ADB inom nya områden. Jag kan som exempel nämna fastighetsregistreringen, bilregistreringen samt register- och informationssystem inom polisväsendet, domstolarna och kriminalvården.

För att effektivisera rationaliseringsverksamheten har de organisatoriska grundvalarna härför vidgats kraftigt under 1960-talet. Statskontoret har organiserats om och byggts ut till centralt rationaliseringsorgan. Försvarets rationaliseringsinstitut har tillkommit. Riksrevisionsverket har organiserats om för att i ökad utsträckning kunna verka för större effektivitet inom statsverksamheten. Nya rationaliseringsorgan har tillskapats inom speciella områden, delvis i samverkan med kommunala och enskilda intressenter.

Det grundläggande rationaliseringsarbetet måste alltså ligga hos de en-

skilda myndigheterna. I de petitaanvisningar som Kungl. Maj:t årligen utfärdar har rationaliseringsaspekterna starkt understrukits. Särskild uppmärksamhet har vid budgetarbetet lagts på rationaliseringsfrågorna. Myndigheterna har också getts ökade resurser för sin interna rationaliseringsverksamhet. Jag anser det synnerligen angeläget att rationaliseringen hos myndigheterna bedrivs kontinuerligt och målinriktat och ges en central ställning i myndigheternas verksamhet. Den löpande rationaliseringen hos myndigheterna för att anpassa organisation och arbetsformer till nya krav och förutsättningar utgör grunden för den statliga rationaliseringsverksamheten.

Behovet av ett statligt konsultorgan

Den vidgade rationaliseringsverksamheten inom statsförvaltningen har medfört ett ökande behov av kvalificerad och specialiserad personal, främst på ADB-området. Detta specialistbehov tillgodoses i regel genom att konsulter anlitas såsom komplement till myndigheternas egen rationaliseringspersonal. Tidigare har statskontoret i betydande utsträckning lämnat myndigheterna sådan konsult hjälp. På senare tid har dock verkets konsultinsatser alltmer reducerats i syfte att ge plats för undersökningar som är av mera genomgripande natur inom ett verksamhetsområde eller som gäller funktioner som mera allmänt förekommer hos myndigheterna.

Mot bakgrunden av dessa förhållanden har statskontoret övervägt hur konsultbehoven i framtiden bör tillgodoses. Statskontoret föreslår att ett särskilt statligt konsultorgan inrättas. Detta skulle drivas affärsmässigt. Behovet av ett sådant konsultorgan har allmänt vitsordats av de remissinstanser som yttrat sig över förslaget.

Jag finner det naturligt att statskontorets verksamhet koncentreras på utvecklings- och samordningsuppgifter inom rationaliseringsområdet, på initiering av rationaliseringsåtgärder samt på mera brett upplagda rationaliseringsundersökningar. Härigenom uppnås den bästa samlade effekten av de centrala rationaliseringsinsatserna. Samtidigt är det emellertid väsentligt att man kan tillgodose myndigheternas växande behov av rationaliseringskonsulter som är väl insatta i förhållandena inom den statliga verksamheten. I likhet med statskontoret och remissinstanserna förordar jag att detta behov tillgodoses genom att ett statligt konsultorgan inrättas.

För att öka myndigheternas kostnadsmedvetande vid rationaliseringsåtgärder anser jag liksom statskontoret att myndigheterna bör debiteras kostnaderna för konsulternas tjänster. Eftersom myndigheterna själva svarar för att deras verksamhet bedrivs så effektivt som möjligt, bör de också ha frihet att välja de konsulter som de behöver för sitt rationaliseringsarbete. Vid mina fortsatta överväganden utgår jag således från att konsultorganet skall arbeta i konkurrens med andra konsultföretag.

De konsulttjänster som statskontoret f. n. tillhandahåller de statliga myndigheterna debiteras inte uppdragsgivarna. Myndighet som anlitar andra konsulter måste däremot i vanlig ordning anskaffa medel härför. I vissa fall har sådana medel ställts till förfogande från det under sjunde huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till viss försöksverksamhet inom statsförvaltningen m. m.

Tillkomsten av ett konsultorgan som arbetar på affärsmässig grund innebär, att varje myndighet som planerar att anlita rationaliseringskonsulter måste reservera medel för ändamålet under sina anslag och vid behov ta upp frågan härom i sin anslagsframställning. Jag är dock medveten om att behovet av att anlita rationaliseringskonsulter i många fall kan uppstå så snabbt, att det kan bli nödvändigt att anvisa medel i särskild ordning. För sådana fall bör även i fortsättningen finnas ett centralt anslag som kan få tas i anspråk efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Konsultorganets uppgifter och omfattning

Statskontorets förslag innebär att tyngdpunkten i konsultorganets uppgifter kommer att ligga på system- och programmeringsarbete för ADB och på sådan allmän kontorsrationalisering som är en direkt följd därav. Statskontoret förutsätter dock att konsultorganet på längre sikt utvidgar sin verksamhet till andra sektorer av administrativ rationalisering. Därigenom kan konsultorganet få den allsidiga inriktning som är nödvändig för att det skall bli effektivt och konkurrenskraftigt.

Den nämnda inriktningen av konsultorganets uppgifter innebär att det kommer att överta statskontorets nuvarande konsultverksamhet, vilken främst gäller ADB-området. För denna verksamhet anlitar statskontoret f. n. i stor utsträckning privata konsultföretag. Vidare har det förutsatts att konsultorganet från statistiska centralbyråns datamaskincentral skall överta huvuddelen av sådana system- och programmeringsuppgifter som inte avser statistik- eller registerarbete.

Den föreslagna inriktningen av verksamheten har godtagits av såväl statistiska centralbyrån som övriga remissinstanser. Jag kan också ansluta mig till statskontorets förslag i denna del. Jag vill understryka vikten av att konsultorganet får en sådan bred inriktning av sin verksamhet att det effektivt kan betjäna myndigheterna vid skilda former av rationalisering.

Statskontoret utgår från att konsultorganet skall vara inriktat på i första hand statsförvaltningen. Det skall dock kunna åtaga sig uppdrag från andra uppdragsgivare för att få en jämn uppdragsbeläggning eller för att skaffa ökade kunskaper inom arbetsområdet. Av remissinstanserna anser LKAB det angeläget att konsultorganet får möjlighet att utföra uppdrag även från andra uppdragsgivare än de statliga myndigheterna, medan försvarets fab-

riksverk menar att verksamheten i varje fall till en början bör koncentreras på uppgifter inom statsförvaltningen.

I likhet med statskontoret utgår jag från att konsultorganets uppgift i första hand skall vara att tillgodose de statliga myndigheternas behov av rationaliseringsexpertis. Konsultorganet bör dock i princip ha samma expansionsmöjligheter som andra företag inom branschen. Om resurserna räcker till bör det därför kunna vidga sin verksamhet till att avse även uppdrag inom andra delar av den offentliga sektorn eller inom näringslivet.

Statskontoret utgår från att konsultorganet skall byggas ut i en takt som bestäms av myndigheternas efterfrågan på expertis och deras benägenhet att utnyttja konsultorganet. Grundvalen för verksamheten skulle utgöras av statskontorets nuvarande konsultverksamhet. Till denna skulle successivt föras över vissa delar av det system- och programmeringsarbete som nu utförs av statistiska centralbyråns datamaskincentral.

Vid remissbehandlingen har försvarets fabriksverk och statens vattenfallsverk uttalat sig för en försiktig uppbyggnad av konsultorganet. Statistiska centralbyrån har understrukt att den del av datamaskincentralens verksamhet som berörs av förslaget bör föras över till konsultorganet i ett sammanhang.

Jag har tidigare förordat att det statliga konsultorganet skall driva sin verksamhet i konkurrens med andra konsultföretag. Konkurrenssituationen kommer att ställa stora krav på konsultorganet. Jag anser det nödvändigt att det får bygga upp sin verksamhet med utgångspunkt i en långsiktig bedömning av efterfrågan och i den takt som det finner lämplig.

En utbyggnad i enlighet med vad jag nu har förordat medför att avvecklingen av statskontorets och datamaskincentralens nuvarande konsultuppgifter får ske successivt. Avvecklingen bör genomföras på sådant sätt att pågående projekt inte försenas eller fördyras. I vilken utsträckning konsultorganet skall överta pågående projekt är en avtalsfråga mellan den uppdragsgivande myndigheten och konsultorganet.

Jag avser att sedermera föreslå Kungl. Maj:t att statskontoret och statistiska centralbyrån får i uppdrag att i samband med sina anslagsframställningar för budgetåret 1970/71 redovisa de personal- och anslagsmässiga konsekvenserna av att konsultorganet övertar vissa av verkens nuvarande uppgifter.

Organisation m. m.

Statskontoret anser att det föreslagna konsultorganets verksamhetsformer och finansiering så nära som möjligt bör överensstämja med vad som gäller för motsvarande enskilda företag. Vidare bör företaget ha en flexibel organisation. De bästa förutsättningarna för att dessa krav skall kunna tillgodoses uppnås enligt statskontoret, om företaget drivs i aktiebolagsform.

Statskontorets förslag tillstyrks av samtliga remissinstanser med undantag av statistiska centralbyrån och TCO-S. Dessa föreslår i stället att konsultverksamheten inordnas i statskontoret enligt de principer som gäller för statistiska centralbyråns datamaskincentral.

Jag anser att det statliga konsultorganet bör få den organisationsform som ger de bästa förutsättningarna för en effektiv verksamhet i öppen konkurrens med andra konsultföretag. I likhet med statskontoret och det övervägande antalet remissinstanser anser jag att dessa förutsättningar i förevarande fall bäst uppfylls genom att konsultorganet organiseras som ett statligt aktiebolag.

Aktiebolagets ändamål skall vara att genomföra rationaliseringsutredningar på uppdrag av i första hand statliga myndigheter. Bolaget bör emellertid också kunna åta sig uppdrag från andra uppdragsgivare inom den offentliga sektorn och från näringslivet.

Svenska Utvecklingsaktiebolaget, som nyligen har förvärvat ett aktiebolag för konsultverksamhet på rationaliseringsområdet, pekar på möjligheterna att överväga en anknytning till detta företag. I förhållande till den verksamhet som berörs av statskontorets förslag har utvecklingsbolagets dotterföretag mycket liten omfattning. Med hänsyn härtill och till bolagets speciella inriktning finner jag inte anledning att nu överväga ett sammanförande med det nya konsultbolaget. Jag förutsätter dock att denna fråga aktualiseras av de berörda bolagen, om en sammanslagning framdeles skulle visa sig lämplig.

Enligt statskontorets förslag skall konsultbolaget täcka sina kostnader, inberäknat förräntning av insatt kapital. Egentlig vinst förutsätts inte bära eftersträvas. Ersättningarna för utförda uppdrag anses dock bära innefatta ett visst överskott för att täcka dels eventuella förluster på enstaka uppdrag, dels utvecklingskostnader. Försvarets fabriksverk anser att konsulttjänsterna måste debiteras till marknadsmässiga priser för att skapa utrymme för bl. a. vidareutbildning av personalen. Enligt LKAB och SACO bör det statliga bolaget i likhet med enskilda företag i branschen drivas med vinstsyfte.

Jag anser att bolaget bör drivas enligt gängse principer för de statliga bolagen. Det bör alltså ha en sådan lönsamhet att det kan täcka sina kostnader och ge skäligen avkastning på insatt kapital.

Jag beräknar aktiekapitalet i konsultbolaget till 500 000 kr. För att ge bolaget en reservfond bör aktierna emitteras till en kurs av 120 %. Samtliga aktier bör ägas av staten. Jag föreslår att ett investeringsanslag av 600 000 kr. anvisas i riksstaten för nästa budgetår till aktieteckning i bolaget. Bolagets behov av rörelsekapital bör i övrigt täckas genom bankkrediter i sedvanlig ordning.

Antalet ledamöter och suppleanter i bolagets styrelse bör bestämmas av Kungl. Maj:t. Jag utgår från att i styrelsen kommer att ingå en ledamot med anknytning till statskontoret.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

- 1) besluta att ett statligt aktiebolag för konsultverksamhet inom rationaliseringsområdet skall bildas,
- 2) till *Teckning av aktier i ett aktiebolag för konsultverksamhet inom rationaliseringsområdet* i riksstaten för budgetåret 1969/70 på kapitalbudgeten under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson